

AB
153 377



1562

C. e. 40

Script. lat. recent. in Quarto

2. N. 25

II 2. c. 25

*Cum tunc 35 libro 3 de summo bono Quodammodo inquam
 et peritioribus nihil minus sanctorum afflicti p. d. h. d. n. u. s. : na. m. p. m. et imp. m. i. a. r. a. l. i. o. f. f. i. c. i. o. s. i.
 habuerit impedit profecto de f. e. r. t. i. s. s. e. p. m. o. n. e. b. i. d. et p. r. o. m. o. t. i. o. a. s. u. s. i. p. e. r. a. d. u. m. e. t. d. i. g. n. i. t. a. t. e. r. o. t. h. a. d. i. s. i. s.*

Computus no- uus Ecclesiasticus Elabora-

tus ac vtilibus additionibus, in locis vbi obscurior videbatur, diligenter auctus. Principia Astro-
nomie nō vulgaria edocens, perutilis scis-
tu omnibus, presertim ijs qui ad sacra
aspirantes sibi & cōmisse plebis
cule Christiane prudēter
psulere optāt. necnō
ill' q docti vlla
ex pte has
beri vo-
lunt.

Ad Lectorem.

Habes / lector optime / Computum Ecclesiasticū
compendio quodam comprehēdentem quicquid
in Sphera copiosius continetur, non elegantia qua-
dam & nitidioribus versibus / sunt siquidem vix
tres qui vitio vacant / editum : sed frugiferum & ve-
ritatis assertorem.



*de stare et
 qualitate
 quodammodo
 rebus autē
 in d. s. o. g. e. t. p. i.
 a. d. q. u. i. r. e. n. d. a
 s. i. b. e. t. p. u. a
 s. i. n. t. a. s. : m. o.
 n. d. g. u. i. s. e. t.
 p. r. o. m. o. t. i. o.
 n. a. s. v. o. l. u. n. t.
 d. e. c. l. e. r. i. c. o. s. i.
 n. a. s. s. i. g. n. i. s. q. u. i.
 d. e. n. t. d. n. o.
 v. a. n. t. s. a. n. t. d. o.
 c. t. i. s. i. n. d. i. s. d. i.
 g. n. i. t. a. t. e. r. o. t.
 g. r. a. t. p. u. b. l. i.
 a. p. e. d. e. s. g. r. a. d.
 m. a. p. i. t. a. t. e. r. e. a.
 s. a. n. t. i. s. i. n. t. i. d.
 i. n. t. e. l. l. i. g. a. t. e. t.
 s. i. d. e. a. t. q. u. i. a.
 v. e. l. u. d. i. c. i. o. n. e.
 l. i. b. e. r. i. t. a. t. e. r. o.
 m. i. s. e. q. u. e. a. t.
 d. e. d. e. n. t. i. s. i. n. t.
 p. o. p. u. l. a. r. i. s. d. i. c.
 t. e. a. d. v. i. d. e. p. r. o. l.
 m. a. t. e. t. p. o. p. u. l. i.
 v. a. n. t. d. e. a. d. d. e. n. t.
 v. a. n. t. i. n. t. e. r.
 t. e. r. a. s. i. n. t. i. p. a.
 n. o. m. i. n. i. q. u. i. d.
 h. a. b. e. a. t. e. t. p. e. t. o.
 n. i. b. g. p. e. n. i. t. e. n. t.
 e. t. s. o. l. l. i. c. i. t. a. t. e. s.
 p. e. n. i. q. u. e. a. t. q. u. i.
 q. u. i. p. a. t. e. b. p. r. o. p.
 p. u. n. i. c. i. t. a. t. e. i. n.
 i. n. d. i. g. n. o. s. a. n. t. o.
 s. n. a. t. h. a. l. i. d. a. b.
 h. o. c. e. s. t. a. n. t. e. q. u. i.
 i. n. t. e. r. a. d. e. d. e. n. t.
 v. a. n. t. e. b. p. r. o. p. r. i.
 e. t. e. t. e. a. l. i. o. q. u. i.
 n. o. m. i. n. e. s. a. n. t. d. o. q.
 v. i. d. e. n. t. i. s. i. n. t. q. u. i.
 e. t. a. d. i. o. s. a. n. t. q. u. i.
 p. l. e. b. e. r. o. s. e. t. i. n. t.
 i. n. s. i. b. l. i. d. i. b. u. s. q. u. i.
 e. t. e. t. a. s. t. i. n. t. i. q. u. i.
 p. a. r. i. d. o. t. y. d. i. g. n. i.
 h. a. b. e. n. t. i. d. e. n. t. e. t.
 e. t. e. t. i. n. t. e. t. q. u. i. s. e.
 e. t. i. n. t. e. t. q. u. i. s. e.
 d. e. n. t. i. s. i. n. t. p. e. n. i. t.
 i. n. q. u. e. e. a. q. u. i. a. d. o. f.
 f. i. c. i. o. s. i. t. e. t. i. n. t. e. t.
 i. n. t. e. n. d. i. t. i. n. t. e. t.
 f. a. c. i. l. i. s. q. u. o. p. e. n.
 p. o. t. i. r. a. t. s. u. n. t.
 e. t. h. a. r. a. t. e.*



Prefacio Enarrans cōputi Ecclesiastici utilitates
et incōmoditates eorū qui hoc studiū negligunt.

Quia optimorū philophorū sententia est. **T**empus est
optimū: quippe cuius iactura aggrauissima sit et irres-
parabilis. **V**ident illi sue vite comprimis consulere:
qui eius discerniculo. quid quaq; sue vite parte agāt:
obſuare et ſigillatī digerere ꝓſueuere. **I**d ꝑo quāq; i oī viuēdi
genere laude dignū est. **P**lurimū tamē illis et ornāmēti et emos-
lumētī addit: quibus ipſa temporū digestio plus necessaria est.
Sacerdotibus dico: rerū ſpūaliū et oīno eccleſie orthodoxe ma-
giſtris **C**hrīſti vicarijs qui vtinā et temporū distributionē: et feſ-
ſtorū ordinationē eccleſie noſtre cōſuetā et approbatā vituperas-
bili ſegnitiē ſemota: diligentius edicerent: et rerū taliū autores
ac reformatores **M**athematicos diligentius colerent ac obſer-
uarēt: quibus eccleſie ſplendor ꝛ cōcordia: ea in re nō parū debe-
re videt. **D**einde artes huiusmodi quas fere ſolent exhibitare: et
religioni diſſonas exiſtimare ſcioli: et hipocrite: tanto ardentius
appeterent: quāto ceteris ſunt incūdiores: ꝛ ꝓrecibꝫ ſuis oratiōi-
busq; moderādīs feſtiſq; mutādīs: vt annorū curriculo vario cō-
tingit: ꝓ ꝓnecellarias. **C**ū em̄ ſit tꝓs mēſura motus ſe extēdēs et
in ea q̄ ꝓreteriere: ꝛ i ea q̄ futura ſtꝫ: vt **P**hiſici ſentiūt. **Q**uis ob-
ſecro ſacrificulꝫ ꝓſibis ſe tꝓa poſſe recte obſernare iactet: **C**ui eazꝫ
rerū ars ꝛ ſupputādi rō ignota ē. ꝛ deſidia q̄dā nauſeate reiecta.
Errāt hi ꝛ a ꝑo tm̄ abſunt: q̄tū **H**yperanis **V**eneto diſſidet **E**ri-
dano: **Q**ui motuū ꝛ magnitudinū diſciplinā: q̄ mathematice ap-
pellat: religioī nr̄e nihil vel parū ꝓmodare: ꝓperā autumat. **C**ū
ſit a ꝓrimis illis ordinis nr̄i patribꝫ: tꝓm ꝓ annū varietates ꝛ na-
tura: in feſtis diſꝓtiendis ſummope diſꝓuſita: ꝛ ob id ad ſolis
ꝓcipue motū: q̄ ꝓrie fieri potuit applicata. **Q**uāobꝫ cū ea res
ꝓ tot retro ſecula nō nihil imutata ſit: ꝛ ꝓmarie inſtitutioī diſſo-
na: **V**ocatꝫ erat ſupioribꝫ annis **J**oānes de **M**ōte regio **V**ienna
a **S**ctiſſimo dño nr̄o **S**ixto. iiii. **C**alēdario reformādo: qd̄ dubio
ꝓcul ꝓ ſui ingenij ꝓſpicacia incredibili ꝓſtituſſet: ni fato intercep-
tus diē obuſſet imature. **R**esipuſcent igiꝫ delirentes ꝛ errorū cō-
ſcꝫ animū inſtituent in meliꝫ. **L**ecturi vel hoc exile ꝛ rudimētā-
riū opuſculū: qd̄ intellexiſſe (maiora eos obſterreāt) ſatis erit: ſu-
ꝓerq;. **Q**uo hec fere cōtinēt. **D**e aureo nūero: de **C**iclo **I**nditio-
nis. de **C**iclo ſolari. **A**ra **D**ñicali. **I**nteruallo: **C**ōcurrētibꝫ: **F**eſ-
tis mobilibꝫ: **F**orma celi ꝛ ordie ſpherarū **D**e q̄ttuor elemētis:
Situ et mot ſuū mamētū: ꝛ ꝓleriſq; alijs plane neceſſarijs: q̄ dū
intellecta fuerint: tam tandem ſe quiſq; fateat ſcire quod ſacer-
doti et religionis ſtudioſo ſit omnium maxime neceſſarium.

apostoli vel priori vel posteriori die celebrabitur prout diocesis aliqua obseruare consuevit.

Ci. so. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
 Li. do. g e d c b g f e d b a g f d
 Bisex f a c e

Ci. so. 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28
 Li. do. c b a f e d c a g f e c b o
 Bisex. g b d

Diuiditurq; etiam **A**nnus in **C**ommuem et embolismale. Nam communis duodecim continet lunatiões. Embolismalis vero. 13. Imponit autem aureus numerus Embolismali anno iuxta subscriptum metrum.

2 5 10 8 13 16 18
Bonus erat **K**atho, homo, nobilis, quolibet sano

Quia quota prima litera cuiuslibet dictiōis in alphabeto fuerit Aureumq; numerū denotans, Embolismalē presentat annū.

Capitulū quintū. de Intervallo. *Interuallum*

Interuallum est magis s; et magis magis et ad descendit necq; et descendit. Est spatium inter medias inter orationem finem et aduentum quoniam magis ante spatium est ipse medians inter primam quicquid post festum natiuitatem dñi et quicquid est magis hoc est quicquid primis festis que alio die qui quagesima appellatur et uicinate tenet si festum natiuitatem dñi non fuerit ipso die dñico: q; si sit tunc a festo natiuitatem dñi interuallum inchoan dñi est ubi nulli sunt gratias q; tunc a eum ha dñico que nulli panis dñi gratias. Et de illo interuallo hic est ad oppositum. Crescit autem hoc interuallum ad magnitudinem mensuram dñi hebdomadae: minus ante q; quicquid non g; tunc. Et si in singulis dñis uariat.

1A 2 3B 4A 5
Elephas a terra festinat bubulus extra

6B 7C 8D 9A 10C
Clericus facere decipitur gaudijs crebre

11D 12A 13E 14B 15A
Articulum degener gamam excellit adulter

16E 17B 18C 19D
Doceo ba: batum egomet consideret nullum

Interuallum notant ebdomodarum
Littere interuallum notant ebdomodarum

Si feria piccellerit primam litteram uerbi
Si feria piccellerit primam litteram uerbi

Una septimanis superadditur dictis
Una septimanis superadditur dictis

Cum postcedit litera sis contentus illis
Cum postcedit litera sis contentus illis

Aut ipsa cum fuerit numerum baud variabis.
Aut ipsa cum fuerit numerum baud variabis.

Nouum simplici cursu colligit alios ei

Sidus circuit in trigintsex milleq; girum

Saturnus spheram annos per triginta reuoluit

Jupiter duodecim. **M**ars complet binos annos

Sol princeps inter alios cursum anni docet

Venus ac **M**ercurius tot complet quasi dies

Infinam luna tenens mensem sibi assumit.

An **A**nte **X**suū declarationē sciat q̄sq; certiorē ēē **A**stronomi sensentia de corporū celestium magnitudine q̄ **P**hi naturalis vt **A**ris. **I**Z. metha. scriptū reliq̄t. **S**equit̄ elucidatio **X**suū. **M**ūdu h̄ figurā dispositā ad modū nobilioris figure. q̄ rotundā formā continet, vt pbāt oēs mathematici. **E**x eo aut̄ nobilis est: q̄a oim figurarū **I**soperimetrarū est capacissima et q̄a mūd² multa p̄tinet. ideo talis figura cōmoda fuit. **N**ūc aut̄ diuidit̄ mūdus p̄cipali diuisione in duas ptes siue regiōes. scz. in ethereā et elementarē. **E**therea: q̄ et celestis est. et a **P**his q̄nta nūcupat̄ essentia h̄z p̄mo sup̄mū celū videlicet **E**mpirreū, et illud imobile est, in q̄ electi cū deo existūt. **D**einde p̄mū mobile, quo (vt textui satisfiat) nona spherā appellari p̄t, quāq; **N**eoterici **A**stronomie obseruatores id scz p̄mū mobile, decimā velint esse spheram, et i spacio diei naturalis motū suū circa terrā cōplet, ab oriēte in occidentē rapiēs secū omnes inferiores spherā celestes. **O**ctaua succedit spherā q̄ celū stellatū siue firmamentū recte d̄r, habet em̄ oēs in se stellas p̄ter quinq; planetas, et duo luminaria, et mot² ei² proprius, vt **P**tho. refert, est ob occidentē in oriētē. 100. fere annis gradu vno, totūq; firmamētū motu iam dicto i 36000 annorū reuoluit. **S**ubsequit̄ **S**aturnus, cursum suū cōplens annis. 30. **J**ouis debic reuolutio fit annis. 12. **M**art̄ annis duob². **S**olis anno vno et sic ferme **V**eneris **M**ercurijq; circuit² cōplens. **L**une postremo cursus mense vno siue dieb². 27. horis. 8. determinatur **P**lanetarū etiam ordo breui versiculo facile memoratur.

Post sim sum sequitur vltima luna subest.

Capitulum nonū. de quattuor elementis

Terra petens medium inter elementaq; centrum
Ad figuram celi spheram ornauitq; suam
Non quadratam sed rotundam continet formam

Stelle in occasum probant tendentes ab ortu

Proxima res maior: ea que longe videtur:

Non in stellis apparet vapor nisi resistat

Contexum sphere: circumscribit concavum aque:

Aquam aer: et ipsum ignis: hec elementa

Que quattuor essentie seu mortalium sphere

A philosophis edoctis probate ac vere

Pro declaratōe. **T**erra ē i medio firmamēti: tāq̄ cētrū i circu-
lo: equali distās ex oib⁹ partib⁹ celi i figura rotūda sicut celū. **E**t
h. pbat p stellas: q̄a ex oib⁹ partib⁹ a nob in vna et eadē q̄titate vis-
det: q̄d nō eēt. si terra ex vno loco magis ad celū appropinq̄ret
q̄ ex alio. **S**z q̄ stelle maioris quātitatis nob apparent existētes
in oriēte vel occidēte: hoc puenit ppter mediū nō deputatū: s̄ p
vapores eleuatos in spissatū: denarius p̄iect⁹ in aquā q̄ maior
i ea: q̄ extra ipsā apparet. **S**ic ḡ clare apparet terrā eē rotūdā
et i medio firmamēti locatā. nō quadratā. nec planā existētē: q̄a
sic nō equali ex oib⁹ partib⁹ influxū reciperet: q̄a angulus q̄ magis
accederet ad firmamētū influxui magis subesset. **S**ed q̄d nobis
plana videt: est nimia magnitudo ei⁹: quo ad aspectū n̄m: q̄ tū
magnitudo ad firmamentū: siue ad celū nulla est vel quasi mini-
mi p̄cti ad maximū circulū q̄a minima stella i celo multo maior
est q̄ rota fra: exceptis. **L**una, **V**enere 7 **M**ercurio, q̄ minores
sunt i quātitate q̄ ipa fra. **S**ol em̄ cētiessexagesies (authore **A**l-
fragano, differētia. **z**z) maior est tota fra: et ipa fra ē frigida et
sicca: q̄ sphaera aque circūdat: certa et indeterminata pte excepta
ppter p̄seruationē vite animalū terrestriū: q̄ i aq̄s viuere neq̄r.
Et aqua est frigida et hūida: 7 subtili⁹ clemētū q̄ fra. **A**er insup
circūdat aquā, q̄ est calid⁹ 7 hūid⁹ 7 subtilior q̄ aqua. **I**gnis vlti-
mo sphaera aeris circuit: 7 calidus 7 siccus est, inter oia elementa
subtili⁹ et nobili⁹. quā sphaerā **L**una circūscribit vt prius dictū ē.
Et dicunt quattuor essentie seu mortalū sphere: q̄a oē cōpositū
ex his vitā acquirēs p corruptionē mortalē ipaz amittit: ḡ 7 iste
sphere dicunt generabiliū et corruptibiliū. **P**lanetarū. vero et
stellarū ingenerabiliū et incorruptibiliū sphere probantur. **D**e
qua re nullibi copiosius quā in **A**risto. de celo et mundo.

Capitulū decimum. **D**e situ et mo-
tu firmamenti, atq̄ de **E**quinocijs et **S**olstitijs.

Mobile continue per binos cardines volat
 Supremus ad austrum nobis eterne occultus
 Alter visam custodit articus nuncupatus
 Cingitur celum: choruscationisq; zona
 Que equat diem ac noctem in horis
 Quam girus animalium per medium secat
 Principium arietis ac libe testificantur,
 Recedit ab equinoctio ad noctem caput cancri
 Ad meridiem caper bis solstitia dantur
 Dec quattuor prescripta cardinalia signa
 Ordo signorum talis in celis notatus.
 Est aries: taurus: gemini: cancer: leo: virgo:
 Libraq; scorpius: arcitenens: caper: amphora: pisces
 Sub quibus erratice: nec non fixe rotantur
 Indies dantes obuiam inuicem aspicientes
 Ex quorum continue aura periclitatur
 Nunc tendit ad pluuiam: ventum: aut claritatem:
Pro declaratōe. Primū mobile: siue celū nonū p̄tūe ⁊ reglar
 rif ab oriēte i occidētē mouet sup duos polos mūdi: scz articū ⁊
 antarticū i. 24. horis semel reuolutionē faciēs. Articus q̄dē po
 lus est ppe extremā stellā in cauda vīse minoris. ⁊ ille nob sp ap
 paret ⁊ stelle silr in p̄p̄nquo secū exeūtes. Sz antarticus q̄si op
 posit⁹ artico est ppetuo nob occultus: sursū tñ ea pars celi dī. : q
 polus ille antarticus splendescit. deorsū vero celi vbi n̄ est pos
 l⁹ artic⁹: deide auctoritate p̄hi sc̄do celi. oriēs dextrū: occidens
 v̄o sinistrū: nō q̄dē sine rōne dici merēt: sicq; meridies añ. septē
 trio retro vocabif. Ab eisdē polis dict⁹ distat q̄dā circul⁹ ex oib⁹
 ptib⁹ equalif p. 90. grad⁹: q̄ cingul⁹ p̄mi mobilis vel equinoctia
 lis dī: quē circulū orbis signorū siue zodiacus in duob⁹ locis se
 cat scz. apud p̄ncipiū ariet⁹ ⁊ p̄ncipiū libe ⁊ vna medietas zo
 diaei tēdit v̄l septētrionē i qua hec signa existūt. Aries. Taurus
 Gemini. Cancer. Leo. Vir. q̄ signa septētrionalia dicunt: ⁊ p̄ns
 cipiū Cācri maxie videlicz p. 24. grad⁹ ab eq̄noctiali remouet:

alia ho signa fm miorē distātiā. Alia aut medietas zodiaci vsus
 meridiē tēdit i q stz bec sig Libra Scorpio. sagittari⁹. Capcorn⁹
 Aquari⁹. ⁊ Pisces meridionalia dicūt : ⁊ tm pncipiū Capcorni
 distat vsus meridiē qtu pncipiū cancri: qz sil' opponūt. Dicūt at
 bec qttuor signa cardinalia sic Aries : Cácer : Libra: Capcorn⁹:
 quasi principalia: qā Sol p ingressum ad ea quatuor anni tpa in
 choat. Alia ho ex his signis min⁹ pncipalia dicūt Et sub his 12
 signis, planete ⁊ stelle fixe ab occidente i oriētē mouēt : ⁊ indies
 inter se vario errantiū accessu ipulsu. aut radiorū plectu extimu-
 lanf: aurāqz fm radiorū naturā imutāt et alterāt: qualr sentim⁹
 in siculis ⁊ pleiadib⁹ ⁊c. dū Luna vel alius planeta accesserit.

Capitulū undecimū de Aspectibus

Planetarum: et de Eclipsibus Solis et Lune.

Applicationes quinqz sunt erraticarum
 Prima coniunctio: in signo vno et gradu datur
 Sextili per duo signa: quarto per tria distant.

Terno per quattuor oppositi septimum notant

Linea sub Ecliptica solis rota causatur

Quam ecentricus Lune partes ad duas scindit

Intersectio caput: altera cauda vocatur

Ad quas sectiones dum Luna iungitur Soli

Obscurat radios Solis conspectui nostro

Ex hinc Eclipsim patitur Sol: non luce carens

Totus si niger non dicetur vniuersalis

Causat corpus maius terra: Luneqz minus

In his cum Luna plena dat nigredinem ex se

Umbra enim terre radios impedit Solares

Ut non illuminent si fuerit Luna totalis

Nam caret lumine: ergo mundo vniuersalis.

Pro declaratiōe: Quinqz sunt aspect⁹ planetarū. Prim⁹ ē cō
 iunctio: qñ duo palnete sil' in vno signo et vno gradu coniungūt.
 Scdus ē aspectus sextilis. qñ distāt a se iuicē p 60. grad⁹, siue p

duo signa. Tertius est aspectus quartus: quoniam a se invicem distant per 19. gradus: vel per tria signa. Quartus aspectus est tertius: quoniam a se invicem distant per 120. gradus vel per quatuor signa. Quintus autem aspectus siue applicatio est oppositio: fit autem quoniam a se invicem distant per 180. gradus: siue per sex integra signa. Est autem sciendum ulterius: quod zodiacus secundum latitudinem dividitur per medium: que dividens linea ecliptica appellatur. et semper sub ea Sol movetur. Luna autem spiritus est extra eandem lineam. nisi cum fuerit cum capite draconis: aut cauda: que duo loca sunt intersectiones duorum dictorum circulorum. scilicet. deferentis Lune et ecliptice. Cum ergo fuerit coniunctio Solis et Lune circa caput vel caudam: tunc coiter generatur eclipsis Solis. Et hoc totaliter quia tunc Luna interponitur: que est propinquior terre quam Sol: inter aspectum nostrum et radios solares. Et eclipsis: si fuerit totalis: non est totalis vel universalis in toto orbe. Et ratio est: quia Sol ex tali eclipsatione non perdit lumen: ergo ad provincias extremas versus meridiem vel septentrionem radios producit. Sed cum fuerit eorum oppositio in his locis: tunc ut plurimum Luna eclipsatur: et hoc propter positionem terre inter lunam et radios Solares: quoniam Luna caret lumine proprio: sed id quod habet ex Sole recipit quod cum aliquid venerit obstaculum: sicut umbra terre: tunc necessarium est seipsum eclipsari: vel totam: vel aliquam eius partem: et hic est quod sub ea quantitate qua nobis Luna apparet eclipsata sub eadem omnibus aliis regionibus eodemque tempore apparet quod in Sole (ut supra dictum) minime fieri advertimus.

Capitulum .xij. de motu Solis.

Tur. gre. arietem: istis. o. taurum: pin. ne. geminosque
 Bar. ce. cancrum. mar. gar. leone. hupp. eu. virginitate
 Cin. crux. libra. col. cal. scorpionem: sagittarium: tibi brie.

Al. ma. caprum: ven. di. aquarium. ap. sco. la. pisces

Syllabe he introitum in signa solis dicunt.

Motum solis alicuius diei si scire cupis.

Numerus a prescripta syllaba gradum monstrat.

Pro declaratione nota. Motus solis totaliter precedit: quod omni die gradum fere unum pertransit. Et in diebus prescriptarum syllabarum introitus in signa zodiaci ipsi existit, ita quod in illa syllaba Tur ingreditur Sol arietem et illa syllaba est in primo gradu arietis. Sic in secundo gradu arietis. ri in tertio arietis gradu et c. Et quoties scire motum Solis desideras: considera syllabam precedentem proximam in his metris distantia

B

nūerali: ad syllabā tui diei ppositi: et quot intermedie syllabe cū dictis fuerit: tot grad⁹ signi illi⁹ erūt: in q̄ Solē q̄ris. Verbi grā i illa syllaba nat 7c. si motū Solis scire cupio: prima syllaba immediate in metris precedēs est eu. circa quā est virgo: et nat est. 25. ab ea. ergo ipso die Sol est in. 25. gradu virginis.

Capitulū tredecimū de motu Lune

Ci bi. mat. cta. san. ius. ni. ben. aff. um. re. si. **K**at. mas.

In prescriptis syllabis radix initiatur

Signi Lune facies initium capit anni.

Numera ad propositam syllabam tue diei

Signa ordinatim a radice iniciendo

Aquea tripla: cetera in unmerando dupla:

Circulum iterum cum exibant renumerentur.

A Christo millesimo quingentesimo: natiuitate

Atq; duodecimo: facies prima Cancrī nota

Radicem ex his declarent anni futuri.

Pro declaratiōe sciendū: Quod i primo metro ponūf syllabe dierū sup qb⁹ radix signi lune inchoaf. Et ab eadē radice inchoando primo nūerēf syllabe ad aliquē ppositū tibi diē: et in hoc a prima syllaba que in metro eadē pcedit habito nūero syllabarū i digitis: nūerent etia et signa in iūcturis digitorū a radice inchoando fm ordinē eorū ita tñ q signa aquea triplent. sicut Cācer: Scorpio: et Bisces: et alia duplent: et sic nūerādo i iūctura tui digiti ppositi inuenies signū Lune: et utrū sit pma ei⁹ facies: scd a aut tertia. **G**ra exēpli. Anno. 1512. i illa syllaba crux: cū volueris scire motū Lune: aspicio ad metrū videlicet ad syllabā q pcedit iā dictā: et ipsa est um. Nūc nūerādo ab illa syllaba vsq; ad syllabā crux vt sic: um sep: ha. 7c. et sunt. II. syllabe. q̄ i istis iūcturis nūerabo facies signorū: et hoc initū a radice accipiendo. Et q̄a anno p̄dicto pma facies Cancrī est radix. Nūc ab ea initiādo sic Cācer. can. can. Leo. leo. Virg. virg. Lib. lib. Scorp. scorp. ergo in die crucis luna erit i scda facie Scorpiōis. Et radices signorū Lune p alijs annis taliter manifestabunt tibi. Numera syllabas posteriorū Decēbris incipiēdo scz. Mas: vt sic Mas. mo: do: nat stess: io: pu tho: me: sil: **C**i ipsā syllabā **C**i primā noui anni inclusa dēdo: et st. II. Nūerabo q̄ a radice: anni alicui⁹ ppositi. **S**it exēs

pli gra. 15 12. vsq; ad syllabā pmi anni scz **Ci.** et venit. 2. facies
Scorpionis. q̄ est radix anni. 15 13. Et hoc mō radix anni. 15 14.
 erit. 3. facies **Pisciu;** et anni. 15 15. prima facies **Leonis.** **Not^o**
Lune his duobus versiculis pensiculatius inueniri poterit.

Etatem Lune dupla post addito quinq;

Quiq; dab; signo quo **Lune** cepit origo

DDeclaratio in q̄ signo: graduq;. **Luna** noua fiat ex loco solis
 die nouilunij p. 12. et 14. capitula diligenter q̄rito. dehinc etate
 lune id est quot dies sint a nouilunio vsq; ad diē tuū ppositū nu
 merato: et hūc dierū nūerū duplato: post duplicationē quiq; ad
 dito. **Cōsidera** postremo quoties quiq; i p̄fato nūero h̄re possis:
 tot em̄ signa luna ipsa a nouilunij signo pambulauit: et si q̄ vnita
 tes infra scz quinariū nūerū remāserint: loco cuiusq; vnitat; sex i
 gradib; addere poteris 7 satis cōmode habebis locū lune in 30
 diaco. **Exēpli** gratia volo scire locū **Lune** ad. 6. diē **Februarij.**
Anno. 15 12. inueni cōiūctionē prime p̄teritā. 18. **Januarij** sole
 octauū fere gradū aquarū possidēte. **Etas** lune: id est a nouilus
 nio vsq; ad diē ppositū scz. 6. **Februarij** est. 19. dierū duplo et
 erūt. 38. dies q̄b; addo q̄nq; 7 erūt. 43. In his habeto octies q̄nq;
 q̄ luna pagrauit. 8. signa. s. **Aquariū:** pisces: arietē: tauꝝ: gemios
 cācrū: leonē: v̄ginē. et q̄a remāserūt adhuc tria: addo ter sex in
 gradib;: 7 erūt. 18. gradus **Inuenio** igit̄ lunā. 6. die **Februarij**
 circa. 18. gradū libe. **Ad** hec quid p̄mode negotiari liceat dum
Luna illo: vel alfo signo repta fuerit: hec subscripta tabella bres
 uissima apit: l̄a q̄dē. b. i ea bonū op^o. o malū. m. mediocre f̄cat.

	Ari.	tau.	ge.	cā.	leo.	lib.	scor.	sag.	ca.	aq̄.	pi.	
Ad domus	o	b	o	o	b	m	o	b	m	o	b	m
alienas se cōferre.												
I ter facere.	b	m	o	b	o	m	b	o	m	b	m	m
E mere vl' v̄dēre	m	b	o	o	b	m	b	o	b	o	m	b
M edicinas laxati uas sumere.	o	o	o	b	o	o	b	b	o	o	b	b
D omos edificare.	o	b	o	o	b	m	o	o	m	b	b	m
B alneare.	b	m	o	b	b	o	b	m	b	o	m	b
S anguinem minuere.	b	o	o	b	o	o	b	m	b	o	b	b
C ries abscinde.	o	o	o	b	o	o	b	o	b	o	m	b
V estēs induere.	b	o	o	b	o	m	b	o	b	o	o	b
S eminare et plan tare.	o	b	o	b	o	b	b	o	o	b	b	m
L aborare per ignem.	b	o	m	o	b	o	m	m	b	m	o	o

B ij

Quot horis Luna quavis nocte supra nostram Hemisphereum
 luceat hec tabella (etate Lune precognita) facile comonstrat.

Per dies Etas lune.

I	30	0	48
2	29	1	36
3	28	2	24
4	27	3	12
5	26	4	0
6	25	4	48
7	24	5	36
8	23	6	24
9	22	7	12
10	21	8	0
11	20	8	48
12	19	9	36
13	18	10	24
14	17	11	12
15	16	12	0
Sero	Mane	hore	Minute

Capitulum decimumquartum. de
 coniuncione et oppositione Solis et Lune.

I **2** **3** **4** **5** **6**
 Hod. octo. vigintisept. sed quinq. vigintitria
7 **8** **9** **10** **11** **12** **13**
 Tred. duo vigintium. decem. vigintino. octde. septem.
14 **15** **16** **17** **18** **19**
 Vigintisex. quind. quattuor. vigintidu. vnd. triginta.

Decemnouem nuery complet aureum tot et hic dictiones

Et harum numerus aureum ciclum manifestat.

Et de se diei numerum in quo luna nouatur

Primo: que et radix anni. totius assurgit

Cum horis duode. lunam sequentem habebis:

Dies quindecim adde lunam accipe plenam

Pro declaratiōe nota. Quod in primis diebus versibus sunt 19. dictōes: vbi vna queuis nūerū alicuius diei mēsis Ianuarij notat: vt nod sciat decimūnonum diē Ianuarij, octo octauū diē Ianuarij. Extēdit aut nūerū ad .19. annos: et sic vna queuis dictio seruit p aureo numero: vt nod deseruit qñ vnū habem⁹ p aureo nūero, octo qñ duo: vigintisept. qñ tria, ostendunt ergo primā cōiūctionē que est in Ianuario. Que est radix ad oēs alias cōiūctiones eiusdē anni. Exempli gratia. Anno. 1512. volo scire cōiūctionē aspicio aureū nūerū: et inuenio. 12. pro aureo nūero ergo duodecima dictio in ordine metri ostendit mibi diē cōiūctionis: et est octidē. id est. decē et octo. Item anno saluatoris nostri. 1513. aureus numerus est. 13. ergo tertiadecima dictio ostendet mibi diem primē cōiūctionis. et est septē: h est septima die Ianuarij est primā cōiūctio illius. scilicet anni tres decimi supra sesquimillesimū. Si aut sequētes cōiūctiōes habere voluero. addo sp ad vnāquāq. 29. dies. et. 12. horas. Si vero oppositionem: tunc ad quamlibet cōiūctionē addo. 15. dies. Numerum autem dierum secundū Cifonia mus. accipio.

Capitulum. xv. de initijs Mēsum.

a d d g b e g c f a d f
 Ia: fe: mar: ap: ma ium: iul: aug: sep: oc: no: de:
 A: dam: de: ge: bat: er ga: ci: fos: a: dū: fer:

Aprilis: iunius september atq; nouember

Hi triginta habent: vnum reliqui superaddunt:

Februarius viginti super octoq; dies.

Pro declaratione. Syllabe i primo versu initia nominū duos decim mēsum notant: vt ia ianuariū: fe february 7c. Secundus versus ferias ad primū diem cuiusuis mēsis. Alij numerant dies quot vnusquisq; mēsis habet vsualis.

Capitulum. xvi. de Kalendis.

Nonis et Idibus.

Kadens: quando: reficis: sedule refugiū: scandis:
 t **R**uffus: tandē scandere: refutans: sodalē: tondere:
Octo tenet Idus mēsis generaliter omnis.

B ij

Ad inueniēdū **Calendas**. **Nonas** et **Idus** cuiuslibet mensis scire debes **Quod** in metris p̄scriptis. **IZ.** sunt dictiōes. **IZ.** mēsi-
 bus anni deseruiētes: ita q̄ tradēs **Januario**: q̄n̄ **februario**: et
 sic de alijs. **In** quibus dictiōib⁹ debēt solū cōsiderari prime due
 littere p̄marū duarū syllabarum: ita q̄ prima littera deseruiat
Calendis: secunda nonis: ita scilicet. quot a prima l̄ra i ordine al-
 phabeti fuerit tot talis mensis **Calendas** habet sic **7** **Nonas** l̄re
 secūde syllabe notat. **Sed** p̄ **Idibus** est vnus modus: quia i om-
 nibus mēsi-⁹ octo. **Et** ad inueniēdū predicta scias **Quod** semp
 prima dies cuiuslibet mensis dicit̄ **Calende** per se. **Post** hoc se-
 quunt̄ **None** vt si mēsis aliquis habet. **4.** **Nonas**: dicas quarto
 nonas: deinde tertio nonas: deinde pridie nonas: et postmodū
 dicas none per se. **Deinde** post nonas in oībus mēsi-⁹ sequuntur
Idus: et dicas octauo idus: septimo idus: sexto idus **7c.** vltimo
 idus per se: **Post** **Idus** sequunt̄ **Calende**: **7** dicas: si mēsis aliq̄s
 habet. **19.** **Calendas**: decimonono **calendas**: decimooctauo **cas-**
lendas: decimoseptimo **calendas**: decimosexto **calendas.** **7c.**

Nota ad inueniēdū aliquā diem: an sit **calende** an **none**: vel
idus numera primo **Cisioianū** vsq̄ ad illū diem postea operare
 vt supra dictū est item **None** et **Idus** sunt illius mensis in quo
 stant: sed **calende** sunt semper sequentis mensis: et ab ipso de-
 nominantur: nisi **calende** per se sunt illius mensis in quo ponūt̄.

Capitulum .xxij. de initijs quattuor Temporum anni.

Anum discerne per partes suntq̄ quaterne
Uer petro datur: estas exinde sequetur
Banc dabit **Urbanus**: autumnum **Symphroanus**
Festum **Clementis** hiemis caput est orientis.

Nota in his versib⁹ scdm regulā vulgariū habent̄ initia qua-
 tuor tpm̄ anni. **Ad** **Astrologorū** at̄ dicta tūc **Uer** initiaf: cū **Sol**
arietē estas **cancrū**: autumnus **libram**: et hiems **capricornū** intrat.
Nota. **IZ.** sunt signa: et illorū tria semper vnū quartā anni cō-
 stituūt. **Nam** **Aries**: **Taurus**: **Gemini**: ver constituunt. **Canz-**
cer: **Virgo**: **Leo**. **Estatem**: **Libra**: **Scorpio**: **Sagittarius** **Au-**
tumnū **Capricornus**: **Aquarius**: **Pisces**. **Hiemem**. **Et** he qua-
 tuor anni partes. quattuor retinent angarias id est. quattuor **Jeiu-**
nia anni: vt in sequenti dicetur capitulo.

Capitulum decimumoctauum et

Fultimum de Angarijs quatuor temporum.
Eriam temporum affectant ieiunia quartam.
Cinerem : et que **L**uciam : spiritum sequitur crucē

Pro declatione est sciendum. Quod in quartis ferijs proximis post festa prescripta : scilicet post diem Exaltationis sancte crucis. **L**ucie **C**inerū : et **P**entecostes : ieiunia quatuor temporum ieiuentur. Et si aliquod predictorū festorum ceciderit in quartam feriam : quartā postpone : et ieiunia sequentem. Et ecclesia instituit ieiunia quatuor temporum. **P**rimū in vere ideo : quia sicut tunc omnia virent et florent ita etiam in nobis virere debent opera virtutū : et supplantari motus carnales : qui tunc magis fortes sunt in homine. **S**ecundum in estate : vt sumus vere feruentes in charitate dei. **T**ertū in autūno : vt in nobis fructus bonorū opeꝝ fructificent. **Q**uartū in hieme ideo : quia sicut tūc folia fluunt de arboribus et herbe moriuntur : ita et in nobis moriantur vitia et superfluitates nobis coadiuuante : cui sola peccata dimittere datum est.

De Angarijs etiā illi duo **R**ithmi memorie cōmendari solent
Vult crux lucia : cinerum : charūmata sancta
Ut sit in angaria quarta sequens feria.

Canon.

In tabula subsequenti circa vnumquēq; diem mensis duplex numerorum species offertur. **P**rima horas : secunda minuta diurne quantitatis indicat. **S**ed si quis nocturnā quantitatem habere desiderauerit : prefatos quātitatis diurne nūeros : de 24. subtrahat : et relictū nocturnam quantitātē plane ostendit. **P**orro semidiurni temporis quantitatis indicat qua hora **S**ol occidit : sunt et seminoctium tempus ortum solis declarat.

Tabula de longitudine dierū

noctiumq; de tempore ortus occasusue Solis : pro latitudine graduum. 48. diligentissime supputata.

Januarius.

Februarius.

Martius.

Aprilis.

Dies.	ho.	mi.	dies	ho.	mi.	dies	ho.	mi.	dies	ho.	mi.
Ci	8	45	Bu	9	47	Mar	11	28	A	13	14
si	8	28	pur	9	51	ci	11	31	pril	13	17
o	8	30	bla	9	56	kun	11	34	in	13	20
ia	8	32	sus	9	59	a	11	38	am	13	24
nus	8	34	ag	10	0	du	11	42	bro	13	27
ep	8	36	dor	10	6	a	11	46	si	13	30
val	8	38	fe	10	10	per	11	50	i	13	34
er	8	40	bu	10	13	de	11	54	fest	13	37
hard	8	43	ap	10	16	co	11	57	is	13	40
ven	8	46	sco	10	19	ra	12	0	o	13	44
di	8	48	las	10	22	tur	12	3	uat	13	47
cat	8	50	ti	10	26	gre	12	6	at	13	50
oc	8	52	ca	10	29	go	12	10	q	13	54
fe	8	54	va	10	32	ri	12	14	ti	13	57
li	8	57	lent	10	36	o	12	18	bur	13	59
mar	9	0	iu	10	39	cir	12	22	ci	0	1
an	9	2	li	10	44	ger	12	25	et	14	4
prif	9	4	con	10	47	trud	12	29	va	14	7
ca	9	7	iun	10	49	al	12	32	ler	14	10
fab	9	19	ge	10	52	ba	12	35	san	14	14
ag	9	13	tunc	10	56	be	12	38	cti	14	17
vin	9	15	pe	11	0	ne	12	42	quo	14	20
cen	9	18	trum	11	4	iunc	12	45	q	14	24
ti	9	21	mat	11	8	ta	12	49	Ge	14	27
pau	9	24	thi	11	11	ma	12	52	mar	14	30
po	9	26	am	11	14	ri	12	56	ci	14	34
no	9	29	in	11	18	a	13	0	q	14	37
bi	9	32	de	11	15	ge	13	4	vi	14	40
le	9	36				ni	13	7	ta	14	42
lu	9	39				tri	13	10	lis	14	45
men	9	42				ce	13	14			

Tabula quantitatis dieborum

pro latitudine graduum. 48.

Maius.

Junius.

Julius.

Augustus.

Dies.	ho.	mi.	dies	ho.	mi.	dies	ho.	mi.	dies	ho.	mi.
P hi	14	48	N ic	15	46	J ul	15	36	P e	14	24
fig	14	50	mar	15	47	pro	15	35	steff	14	21
crux	14	52	e	15	48	cess	15	33	steff	14	18
fior	14	55	ras	15	49	v	15	32	proth	14	16
got	14	58	bo	15	50	dal	15	30	of	14	14
J o	15	0	ni	15	50	oc	15	28	sirt	14	11
an	15	3	fat	15	51	W il	15	26	aff	14	7
la	15	6	iun	15	51	ki	15	25	ci	14	4
tin	15	7	pri	15	52	li	15	23	ro	13	0
ne	15	9	mi	15	52	fra	15	21	L au	13	57
pi	15	11	bar	15	52	ben	15	20	ti	13	54
ne	15	12	ce	15	52	mar	15	17	bur	13	51
ser	15	14	ri	15	52	hain	15	14	hyp	13	47
et	15	17	ni	15	52	ri	15	12	eu	13	44
soph	15	20	vi	15	52	ap	15	10	sup	13	41
ma	15	22	te	15	51	post	15	8	ti	13	37
ius	15	24	q	15	51	al	15	6	o	13	34
in	15	26	mar	15	50	ar	15	3	a	13	31
hac	15	28	pro	15	50	nol	14	0	ga	13	27
se	15	30	thas	15	49	pbus	14	58	bern	13	24
ri	15	32	alb	15	49	brax	14	56	bar	13	21
e	15	33	ach	15	48	mag	14	53	thi	13	17
te	15	35	a	15	47	app	14	50	mo	13	14
net	15	36	J o	15	45	cris	14	48	B ar	13	11
U r	15	37	an	15	40	J ac	14	45	tho	13	7
ba	15	39	J o	15	43	an	14	42	lo	13	4
ni	15	40	dor	15	41	mar	14	39	ruff	13	0
pe	15	41	le	15	40	pau	14	36	aug	12	56
de	15	42	pe	15	38	sun	14	34	col	12	52
cris	15	43	paul	15	37	ab	14	31	auct	12	49
pe	15	44				don	14	27	ti	12	45

Tabula quantitatis dierum

pro latitudine graduum. 48.

September.			October.			November.			December.		
Dies.	ho.	mi.	dies	ho.	mi.	dies	ho.	mi.	dies	ho.	mi.
E	12	42	Re	10	0	Om	9	18	De	8	14
gi	12	36	mi	10	56	ne	9	15	cem	8	13
di	12	39	q̄	10	53	no	9	12	ber	8	12
um	12	34	Fran	10	49	uem	9	10	bar	8	12
sep	12	32	cis	10	46	ber	9	8	ba	8	11
ba	12	29	ci	10	43	le	9	5	ni	8	10
bet	12	26	mar	10	40	on	9	2	col	8	9
nat	12	22	cus	10	36	qua	9	0	con	8	9
gor	12	18	di	10	33	the	8	57	cep	8	8
gon	12	14	ger	10	30	o	8	54	et	8	8
pro	12	10	ar	10	26	mar	8	52	al	8	8
thi	12	7	te	10	23	tin	8	50	ma	8	8
q̄	12	3	col	10	20	bric	8	48	lu	8	8
crux	12	0	ca	10	16	ti	8	44	ci	8	8
nic	11	57	lix	10	13	ug	8	40	a	8	8
eu	11	53	gal	10	10	ot	8	38	sanc	8	8
lam	11	50	le	10	6	post	8	36	tus	8	9
per	11	46	lu	10	3	hec	8	34	ab	8	10
ti	11	42	cas	9	0	e	8	32	in	8	10
q̄	11	38	vel	9	56	li	8	30	de	8	11
math	11	35	vnd	9	53	pre	8	28	tho	8	12
mau	11	31	se	9	50	ce	8	26	mal	8	13
ri	11	28	ue	9	46	cle	8	25	mo	8	15
ru	11	25	ri	9	43	cris	8	24	do	8	16
per	11	22	cris	9	40	cath	8	22	Nat	8	17
vir	11	18	san	9	36	con	8	21	stef	8	19
dam	11	15	ti	9	33	ra	8	20	io	8	20
wetz	11	11	Si	9	30	di	8	18	pu	8	22
mich	11	8	mo	9	26	fat	8	17	tho	8	22
bier	11	5	nis	9	23	An	8	19	me	8	28
			wolff	9	20				fil	8	29

ERRATA.

In prefatione epistole (maiora etc. lege (si maior) situ et motu firmamenti. lege. situ et motu firmamenti,

- Ca. 1 octuaginta. le. octuaginta. numeros. le. numerus
Ca. 3 extractio. le. extractione. supererint. le. superauerint
Ca. 4 quatuor. le. quatuordecim. viginocia le. viginocia a.
comuuen. le. comunem. presentat. le. representat
Ca. 5 consideret. le. considero. contentus illis le. contentus
in illis. nunerus le. numerus.
Ca. 6 tamen le. tamen.
Ca. 7 pasta le. pasca. septima. le. Septimana. declatio. lege.
Ca. 9 conterum. le. conuerum (declatio.
Ca. 18 declatio. le. declaratio. etiam le. etiam

In Canonne sunt et le. sicut et

In Tabula. 3. quantitas dierum. ba. le. ba. 19. le. 16.

1533 77

AB 1533 77

ULB Halle

3

002 403 617



56





